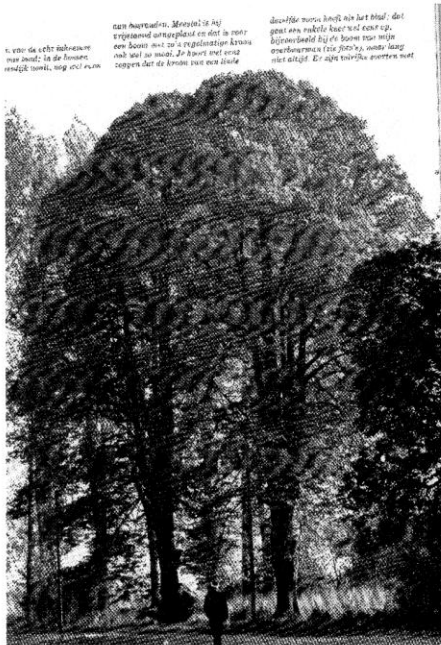

De LINDE (*Tilia sp.*)

Wordt meestal vrijstaand aangeplant, vaak midden op een brink of dorpsplein. Je treft hem ook veel aan in steden en dorpen voor oude gebouwen, in oprijlanen. Vaak 3 exemplaren als zonnescherm voor boerderijen. Ze zijn makkelijk te snoeien.

Vrijstaande linden vormen vaak een fraaie regelmatige kroon (zie foto).

In de winter is hij goed te herkennen aan de duidelijke aftekening van de kroon tegen de winterlucht

Er zijn wel 30 soorten binnen het geslacht *Tilia*, met grote, kleine en soms ook wel bijna ronde bladeren.

De boom straalt wel wat zachts uit, zachte blaadjes, haast doorschijnend en in de herfst goudkleurig.

De bloemen geuren erg zoet. Bijen zijn verzot op de nectar, die in de 5 napvormige kelkblaadjes rijkelijk te vinden is.

‘Honingdauw’:

In de oksel van de bladnerven bevinden zich bundeltjes fijne haren. Daarin nestelen zich bladluizen, die voedingstoffen opzuigen uit het blad. Hun uitwerpselen zijn kleverig en suikerhoudend en berucht bij eigenaren van onder linden geparkeerde auto's.

Linden kunnen heel oud worden, wel 800-1000 jaar. De oudste lindeboom van Nederland staat in Sambeek, Limburg. Hij heeft een omtrek van 7,50 m.

Het hout van de lindeboom is zacht en makkelijk te bewerken. Werd en wordt veel gebruikt voor houtsnijwerk, pianotoetsen, tekentafels en houten prothesen. De houtskool wordt graag gebruikt door tekeneenaars.

Vroeger vlocht men van de bastvezels wel zakken, schoenen, touw of matten. De naam van het geslacht *Tilia* verwijst naar het Latijn en betekent *iets gewevens*.

Gedroogde lindebloesem levert een ‘thee’ met koortswerend effect.

Linden zijn altijd nauw verweven geweest met het sociale leven in dorpen en steden, werden vaak geplant op stads- en dorpspleinen en als herdenkingsboom: Wilhelmina- en Julianabomen of bij geboorte van een kind en 25-jarige bruiloft.

De linde is dé boom van vruchtbaarheid en liefde.

(Joop Kalb-03-2003)

De (Konings)linde: *Tilia europaea* cv 'Koningslinde'

De linde is al eeuwenlang omgeven met tradities; hij staat symbool voor vruchtbaarheid en liefde. In de Oud-Noorse mythologie was de vruchtbaarheidsgodin *Freya* erg populair. Ook Kelten en Germanen kenden hun vruchtbaarheid goden. Niet onlogisch, dat zo'n vitale boom als de linde met vruchtbaarheid werd verbonden. In latere eeuwen werd de verbinding met het liefdesleven tot uiting gebracht. Zo schreef onze dichter Constantijn Huygens, in de 17^e eeuw over de liefdespaartjes, die onder de lindebomen van het Haagse Voorhout wandelden.

De linde was - en is- vooral erg populair vanwege zijn vele gebruiksmogelijkheden, zowel van de boom als van zijn 'onderdelen':

- bast: vlechtwerk, touw, matten en manden
- hout: prima geschikt voor houtsnijwerk (heiligenbeelden enz.), tekenborden, pianotoetsen,
- rijkelijke bloei met geurig bloemen, ideaal voor bijenteelt
- bloesem: gedroogd als thee met kalmerende en koortswerende werking
- schaduwrijk
- snoeien: gemakkelijk, o.a. leilinden.
- De *T. europaea* loopt goed uit; veel wortelopslag, dat goed te gebruiken is om er stekken van te snijden.
- lange levensduur (600- 800 jaar)
- prachtig van architectuur (habitus in vrijstand). Romantici beweerden, dat de spitsbogen uit de Gotische architectuur geïnspireerd zouden zijn door de vorm van de kroon van de linde.
- Ter verhoging van sfeer en leefbaarheid veel aangeplant in lanen, straten, stads- en dorpspleinen
- Boom met status: vergaderen, rechtspraak, grensboom.

Die waardering voor deze boom gold niet alleen ons land, maar zeker ook Duitsland. Daar ligt ook de bron van de verbondenheid met het huis van ORANJE.

Want wat wil het geval: Bij het ouderlijk huis van Willem van Oranje, het kasteel in *Dillenburg* (Dld), stond een lindeboom. Aanhangers van Willem van Oranje hebben daarvan stekken genomen en uitgeplant in de Prinsenhof in Delft en in Prinsenbeek bij Breda.

Maar daarmee werd de Prinslinde nog steeds geen Koningslinde!

Wel ontstaat er in de 19^e eeuw een connectie met Koning Willem III. Hij stelde namelijk uitgangsmateriaal van linden beschikbaar aan boomkwekers uit het rivierengebied, toen tengevolge van dijkdoorbraken en overstromingen hun moerplanten verloren waren gegaan. Bekend is ook dat onder Willem III veel linden naar het buitenland werden geëxporteerd, naar paleizen in Engeland en Zweden. Dit materiaal werd gekweekt nabij Heemstede. Mogelijk, dat een enthousiaste kweker, de *Kaiserlinde* aan de Siegesallee in Berlijn kennende, uit dankbaarheid een van die de linden *Koningslinde* is gaan noemen.

En dat sloeg aan!

Uit dat materiaal werd later een kloon geselecteerd door de NAK-B (Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen), die na 1945 als '**Koningslinde**' werd verspreid. **Van toen dateert dus de naam Koningslinde.**

De enige echte Koningslinde blijft daarom de *Tilia europaea* cv 'Koningslinde'.

Maar vandaag tenslotte, planten wij hier in ons Aboretum *de Koning Willem Alexanderboom*. We wensen hem een buitengewoon voorspoedige toekomst en een heel lang leven!

Bestuurslid Stichting Arboretum Assen

[illegible]